

«ԲԱՐՁՐ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ՈԼՈՐՏԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ»
ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ»
ԵՎ «ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ՈԼՈՐՏԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՆ ՈՒԺԸ ԿՈՐՑՐԱԾ ՃԱՆԱԶԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔՆԵՐԻ ՆԱԽԱԳԾԵՐԻ ՓԱԹԵԹԻ
(Պ-1302-01.04.2026-ՏՀ-011/0) ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը «Բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտի պետական աջակցության մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» և «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտի պետական աջակցության մասին» օրենքն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքների նախագծերի փաթեթի վերաբերյալ ստորև ներկայացնում է իր դիտարկումներն ու առաջարկությունները:

1. «Բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտի պետական աջակցության մասին» օրենքով (այսուհետ՝ օրենք) սահմանված պետական աջակցության տրամադրման գործընթացի լավարկման կապակցությամբ մեծածավալ փոփոխություններ մշակելու և հետագայում դրանք համախմբած փոփոխությունների միասնական փաթեթով ներկայացնելու անհրաժեշտությամբ պայմանավորված՝ առաջարկում ենք այս փուլում օրենքում չկատարել նախագծով ներկայացված ծավալով փոփոխությունները:

Մասնավորապես՝ առաջարկում ենք նախագծից հանել 2-րդ հոդվածի 2-րդ, 4-րդ և 5-րդ կետերը, 5-րդ, 7-րդ, 8-րդ և 11-րդ հոդվածները՝ դրանք հետագայում համակարգային փոփոխությունների համատեքստում քննարկելու և անդրադառնալու նպատակով:

2. Նախագծի 3-րդ հոդվածի համաձայն՝ օրենքի 5-րդ հոդվածը նոր խմբագրությամբ շարադրելու կապակցությամբ հայտնում ենք հետևյալը.

1) նախատեսվում է օրենքի կարգավորումներից հանել վերապատրաստման նպատակով տրամադրվող պետական աջակցությանն առնչվող կարգավորումները: Բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտում կրթական բաղադրիչի ներառմանն ուղղված միջոցառում-

ների խթանման համատեքստում առաջարկում ենք վերապատրաստման մասով օրենքում փոփոխություններ չկատարել.

2) նոր խմբագրությամբ շարադրված 2-րդ մասի համաձայն՝

«2. Բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտի կազմակերպություններին կամ անհատ ձեռնարկատերերին (այսուհետ՝ նաև տնտեսավարող սուբյեկտ), աշխատանքային միգրանտներին կամ այլ սուբյեկտներին պետական աջակցությունը տրամադրվում է սույն օրենքով:»:
Այսինքն՝ 2-րդ մասը լրացվում է «աշխատանքային միգրանտներին» արտահայտությամբ:

Հաշվի առնելով, որ օրենքի 3-րդ հոդվածի 1-ին մասի 7-րդ կետի համաձայն՝ պետական աջակցություն է համարվում բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտի կազմակերպություններին կամ անհատ ձեռնարկատերերին կամ այլ սուբյեկտներին ՀՀ պետական բյուջեից նույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 4-րդ և 5-րդ մասերի համաձայն տրամադրվող գումարը՝ առաջարկում ենք վերոնշյալ մասից հանել «, աշխատանքային միգրանտներին» բառերը.

3) նոր խմբագրությամբ շարադրվող 5-րդ մասի 2-րդ կետով սահմանվում է, որ նույն մասին համապատասխան աշխատանքային միգրանտին տրամադրվող պետական աջակցության գումարների մասով գործատու հանդիսացող տնտեսավարող սուբյեկտի, ինչպես նաև վարձու աշխատող աշխատանքային միգրանտի համար հարկային պարտավորություն չի առաջանում: Վերոնշյալի առնչությամբ հայտնում ենք, որ հարկային պարտավորությունների առաջացման հետ կապված հարցերը կարգավորվում են ՀՀ հարկային օրենսգրքով, ուստի առաջարկում ենք նախագծի 3-րդ հոդվածով փոփոխվող օրենքի 5-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 2-րդ կետի 2-րդ նախադասությունը փոխարինել ՀՀ հարկային օրենսգրքի 147-րդ հոդվածի 1-ին մասի 15-րդ կետի վերջին նախադասության ձևակերպմամբ, հետևյալ բովանդակությամբ՝

«2) տնտեսավարող սուբյեկտը պետական աջակցության գումարը ստանալուց հետո հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում այն փոխանցում է աշխատանքային միգրանտին՝ որպես լիազոր մարմնի կողմից աշխատանքային միգրանտի համար (օգտին) կատարվող վճարում:»:

4) նոր խմբագրությամբ շարադրվող 4-րդ և 5-րդ մասերի համաձայն՝ պետական աջակցությունը տրամադրվում է տվյալ աշխատողի համար հաշվարկված և հարկային

մարմին ներկայացված եկամտային հարկի գումարի նկատմամբ 60 տոկոսի հաշվարկմամբ: Այսինքն՝ առաջարկվում է փոխել պետական աջակցության գումարի հաշվարկման բազան՝ սահմանելով, որ պետական աջակցության գումարի չափը հաշվարկվում է վարձու աշխատողի բոլոր եկամուտների մասով հաշվարկված եկամտային հարկի գումարի նկատմամբ: Հարկ է նկատել, որ գործող օրենսդրությամբ հաշվարկը կատարվում է՝ հիմք ընդունելով աշխատողի աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների կամ քաղաքացիական իրավական պայմանագրով աշխատանքի վարձատրության գծով հաշվարկված եկամտային հարկի գումարը:

Նախագծի ընդունման հիմնավորման համաձայն՝ առաջարկության նպատակը, մասնավորապես, այն է, որ Պետական եկամուտների կոմիտեի տվյալների բազայում աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների համար հաշվարկված եկամտային հարկը առանձին չի հաշվառվում, ինչով պայմանավորված՝ առաջանում են դժվարություններ հարթակի կողմից Պետական եկամուտների կոմիտեի տվյալների շտեմարանից հարցումներ կատարելիս:

Վերոգրյալի կապակցությամբ նախ հայտնում ենք, որ ներկայացված հիմնավորումից պարզ չէ խնդրի բովանդակությունը, քանի որ աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների, ինչպես նաև քաղաքացիական իրավական պայմանագրով աշխատանքի վարձատրության մասով հարկային գործակալների կողմից հարկային մարմին է ներկայացվում անձնավորված տեղեկատվություն:

Բացի այդ, առաջարկությունը նշանակում է, որ օրինակ՝ ֆիզիկական անձի կողմից իր գործատուին վարձակալությամբ գույք հանձնելու դեպքում այդ վարձակալության գումարների մասով հաշվարկված եկամտային հարկը նույնպես հանդիսանալու է պետական աջակցության չափի հաշվարկման հիմք, ինչը խնդրահարույց է: Ընդ որում՝ հարկ է նկատել, որ վարձակալական վճարների մասով հաշվարկված եկամտային հարկի գումարի մասով անձնավորված տեղեկատվություն հարկային մարմին ներկայացվում է տարեկան՝ մինչև հաշվետու հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա մարտի 1-ը ներառյալ, ինչը նշանակում է, որ յուրաքանչյուր եռամսյակ աջակցության չափը որոշելը հնարավոր չի լինելու:

Հաշվի առնելով բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտի առաջնահերթությունները և ՀՀ-ում գիտահետազոտական և փորձարարական մշակումների (R&D) աշխատանքների զարգացումը՝ առաջարկում ենք օրենքի 5-րդ հոդվածում նախատեսել, որ՝

«Օրենքով սահմանված պետական աջակցության տրամադրման ժամանակ Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքի 150-րդ հոդվածի 1.1-ին մասով հարկային արտոնությունից օգտվող վարձու աշխատողների մասով աջակցության չափի հաշվարկման հիմքում աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով հաշվետու ժամանակաշրջանում հաշվարկված եկամտային հարկի գումարի փոխարեն կիրառվում է նույն ժամանակաշրջանի աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների 20 տոկոսին համարժեք մեծությունը:»:

Միաժամանակ, տարընկալումից խուսափելու նպատակով, առաջարկում ենք նոր խմբագրությամբ շարադրվող 6-րդ մասը շարադրել հետևյալ ձևակերպմամբ՝

«6. Սույն հոդվածով սահմանված պետական աջակցության տրամադրման համար հիմք հանդիսացող աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների հաշվարկման, փոփոխության, ինչպես նաև աշխատանքային միգրանտին պետական աջակցության գումարները չփոխանցելու ռիսկը կրում է տնտեսավարող սուբյեկտը:»:

5) նոր խմբագրությամբ շարադրվող 7-րդ մասի համաձայն՝

«7. Պետական աջակցություն ստացած նոր աշխատողի կամ աշխատանքային միգրանտի համար հաշվարկված եկամտային հարկի չափի փոփոխման դեպքում ավել վճարված գումարը տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից ենթակա է վերադարձման Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե, բացառությամբ այն դեպքի, երբ աշխատանքային միգրանտին ավել վճարված պետական աջակցության գումարի հաշվարկման հիմքում ի հայտ եկած հանգամանքը պայմանավորված է լիազոր մարմնի կողմից պետական աջակցության գումարի չափի սխալ հաշվարկմամբ:»:

Միաժամանակ նախագծի ընդունման հիմնավորման 1-ին կետում վերոնշյալ դրույթի անհրաժեշտությանն անդրադարձ չկա: Միայն նշվել է, որ օրենքի կիրարկման ընթացքում ի հայտ եկած մի շարք խնդիրների վերացման և հստակեցման նպատակով բարելավվում է բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտում պետական աջակցության տրամադրման գործիքակազմը:

Այս առումով հայտնում ենք, որ պարզ չէ, թե ինչ վերլուծությունների կամ դիտարկումների հիման վրա է առաջարկվել սահմանել դրույթ՝ համաձայն որի լիազոր մարմնի կողմից պետական աջակցության գումարի չափի սխալ հաշվարկման դեպքում աշխատանքային միգրանտին վճարված գումարները վերադարձման ենթակա չեն:

Հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ առաջարկում ենք վերոնշյալ 7-րդ մասով նախատեսված կարգավորումն ամբողջությամբ հանել նախագծից՝ հաշվի առնելով հանրային միջոցների անարդյունավետ ծախսերի բացառման սկզբունքը: Հետևաբար անհրաժեշտ կլինի հանել 8-րդ մասը ևս.

6) նոր խմբագրությամբ շարադրվող 10-րդ մասով սահմանվում է, որ նույն հոդվածի 4-րդ մասով (նոր աշխատողի մասով) սահմանված աջակցությունը տրամադրվում է հարկման ընդհանուր համակարգում և շրջանառության հարկի համակարգում գործող կազմակերպություններին և անհատ ձեռնարկատերերին՝ 2025 թվականի հունվարի 1-ից մինչև 2031 թվականի դեկտեմբերի 31-ն ընկած ժամանակահատվածի համար: Ընդ որում՝ շրջանառության հարկի համակարգում գործող կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերն աջակցությունից օգտվելն սկսելու օրացուցային տարվան հաջորդող երրորդ օրացուցային տարին լրանալուց հետո կարող է շարունակել օգտվել աջակցությունից, եթե գործում է հարկման ընդհանուր համակարգում: Նշվածի հետ կապված առաջարկում ենք համարժեք կարգավորումներ նախատեսել նաև նույն հոդվածի 5-րդ մասով (միգրանտի համար) սահմանված աջակցության համար:

Ելնելով նշվածից՝ առաջարկում ենք 10-րդ մասում «4-րդ մասում» բառերը փոխարինել «4-րդ և 5-րդ մասերում» բառերով: Այնուհետև հիշյալ կարգավորումը վերաբերելի կլինի նաև վերապատրաստման դեպքում պետական աջակցության տրամադրման կարգավորումներին:

3. Առաջարկում ենք նախագծի 4-րդ հոդվածով նոր խմբագրությամբ շարադրվող օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասից հանել վերջին նախադասությունը՝ դրանց ևս հետագայում անդրադառնալու նպատակով: Նույն հոդվածի 5-րդ մասում առաջարկում ենք «ստացողի,» բառից հետո լրացնել «իսկ աշխատանքային միգրանտի դեպքում՝ միջնորդի,» բառերը՝ հաշվի առնելով, որ պայմանագիրը կնքվելու է ոչ թե աշխատան-

քային միգրանտների հետ, այլ միջնորդ տնտեսավարող սուբյեկտի հետ՝ կարգավորելով նաև միջնորդի և լիազոր մարմնի հարաբերությունները:

4. Առաջարկում ենք նախագծից հանել 6-րդ հոդվածի 1-ին, 3-րդ և 4-րդ մասերը՝ նկատի ունենալով, որ դադարեցման հիմքերին կանդրադառնաք համակարգային փոփոխությունների ժամանակ, իսկ մյուս կետերն արդեն իսկ կարգավորված են օրենքում:

5. Առաջարկում ենք նախագծից հանել 10-րդ հոդվածի 2-րդ կետը՝ մոնիթորինգի անցկացման հարաբերությունները հետագայում կարգավորելու անհրաժեշտությամբ պայմանավորված:

6. Վերոնշյալ առաջարկությունների ներկայացման համատեքստում անհրաժեշտ է նախագծի 12-րդ հոդվածը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ՝

«Հոդված 12. Եզրափակիչ և անցումային դրույթներ

1. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող օրվանից և տարածվում է 2026 թվականի հունվարի 1-ից սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների վրա:

2. Սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելուց հետո տնտեսավարող սուբյեկտը կարող է դիմել պետական աջակցության համար 2025 թվականի հունվարի 1-ից հետո բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտ մուտք գործած նոր աշխատողի համար, եթե տվյալ նոր աշխատողի նախկին գործատու տնտեսավարող սուբյեկտն իր մասով չի ստացել պետական աջակցություն:»:

7. Առաջարկվում է փաթեթից հանել «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտի պետական աջակցության մասին» օրենքն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» օրենքի նախագիծը:

Ամփոփելով վերոշարադրյալը՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունն առաջարկում է օրենքների նախագծերի փաթեթը լրամշակել ներկայացված դիտարկումների և առաջարկությունների հիման վրա: